

אנציקלופדיה  
עבודת ה' פנימית

**א-1 - א1**

בלבבי משכן אבנה



# א

## גילוי נח הבחירה במקום, זמן ונפש

"או, א'-ו', - העמדה של יציאה ממהלך של "אחד" למהלך של אפשרויות נוספות, ובשרשם הוא העמדת שתי אפשרויות או זה או זה, הכח הזה מתגלה בקומת הבריאה מצד הגילוי של הנבראים במציאות הבחירה, בחירה בין שתי אפשרויות, או זה או זה, "נתתי לפניך את החיים ואת המות את הטוב ואת הרע", והאופן של הבחירה "ובחרת בחיים", הבחירה בטוב, זה שלימות נקודת הבחירה, זהו השורש של היציאה מן הא' - האחד, למציאות של שנים.

בנפש, כאמור, זה מתגלה בכח הבחירה.

בזמן, זה מתגלה במדרגת ראש השנה, שעיקרו הוא מה שדנים ומבררים את הבחירה של כל אדם ואדם, "ספרן של צדיקין" שיצר טוב שופטן, "ספרן של רשעים" שיצר הרע שופטן, "בינונים, זה וזה שופטם" ששם מתגלים שתי הצדדים יחד, זהו מזל תשרי שהוא מאזנים שמתחיל ביום ראש השנה, כלומר- זהו יום שכל הוויתו להעמיד את שתי הצדדים וברור עומק נקודת הבחירה.

במקום, הגילוי של זה הוא מקום בית המקדש שנקרא בית הבחירה, יש את הבחירה מצידינו ויש את הבחירה מצידי יתברך שמו, שמה מתגלה שלימות הבחירה שבוחר הקב"ה בישראל, "את ה' האמרת היום וגו' "וה' האמירך", בחירה של ישראל בבורא ובחירה של הבורא בישראל.

זהו ראשית היציאה וההעתקה ממדרגה של אחד למדרגה של שנים, וזהו תחילת היציאה מהא' לאו בשורשו במה שהא' יוצא לשנים. אבל עיקר ההתפשטות המתגלה בקומתן של ישראל היא מהא' לו', מהאחד לששה.

## מדרגת הששה במקום, זמן ונפש

-כאשר ששה מצטייר בצורה של מקום, -כידוע מאד- כל מקום ראשיתו הוא נקודה, התפשטותו בקו, לאורך ולרוחב, ומשם הוא מתפשט לשטח ועומק וכך נעשה ששת הצדדים, מזרח ומערב, צפון ודרום, מעלה ומטה, זהו שורש תפיסת העולם שהוא בששה צדדים.

ששה במדרגת זמן, "ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ".

וששה במדרגת נפש זה קומתן של ישראל שהם ששים רבוא, ושרשם הוא באורייתא, ששישים רבוא אותיות של תורה כדברי חז"ל כידוע מאד.

וא"כ, עיקר ההתפשטות מתגלה מכח מדרגתן של ישראל שמתגלה במדרגת נפש שהיא השורש, וישראל הם השורש להתפשטות של הששה למקום ולזמן, ההתפשטות של הששה

היא בעצם ההעמדה הברורה של קומתן של ישראל, ובקומת ישראל גופא יש את ישראל מצד מדריגת נפש ויש את ישראל מצד מדריגת מקום שזה נקרא ארץ ישראל בכלל וירושלים בפרט ובירושלים נאמר בה לשון שמכריח את גילוי מהותה של הששה - "שמחו את ירושלים וגילו בה כל אוהביה שישו איתה משוש כל המתאבלים עליה", "שוש תשיש ותגל העקרה בקבוץ בניה לתוכה בשמחה", נאמר כאן לשון של ששון שהוא מלשון שש. כלומר, הגילוי של בית המקדש בפרט וירושלים בכלל הוא גילוי של מדריגת הששה, ומקום הגילוי של הששה בביהמ"ק זהו כמו שאומרת הגמ' "בשעה שכרה דוד שיתין לבית המקדש קפא תהומא למישטף עלמא", השיתין הללו, שם שורש אבן השתיה שממש הושתת העולם והרי שש בארמית הוא שית, וא"כ שיתין זה השש וזהו גם אבן השתיה שממנה הושתת העולם. העולם הושתת במדריגת זמן של ששה ימים ובמדריגת מקום שורשו באבן השתיה שממש הושתת העולם שזהו מלשון 'שית' שזהו שורש מציאות קיום העולם, ולכן זה מתגלה בפרטות בבית המקדש, ובהרחבה יותר בירושלים עיר הקודש כולה, ובארץ ישראל יתר על כן. זהו הששה שמתגלה בקומתן של ישראל.

## מהות יצירת האדם ביום השישי - שמצדך את כל הששת ימים

וברור הדבר שהשורש הוא בעצם יצירת האדם, יום השישי שבו נברא האדם, מה שאדם נברא ביום השישי זה לא רק מצד הסברא שהוא אחרון למעשה בראשית, -וודאי שזה גם מצד כך כמו שאומרת הגמ' במפורש בסנהדרין מכח הפסוק "אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפכה" שהוא אחור למעשה בראשית וקדם לשבת קודש, [-ללשון אחד- שם] אבל המעמקים שאדם נברא ביום השישי, כלומר שזו מדריגתו, זה שורשו, זו הווייתו, -הזמן שבו האדם נברא זה הגילוי של כלל צורת הבריאה שהרי אדם חובק בתוכו את כל העולם כולו, האדם בצורת עולם והעולם בצורת אדם, וכמו שהעולם נברא בששה ימים ולא ביום השישי בלבד, "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ", כך גם האדם שנברא ביום השישי, הוא לא נברא רק כפשוטו ביום השישי, אלא הוא נברא בכח שחובק בתוכו את כל הששת ימים גם יחד שזהו כח הששה, שש הוא ההשלמה של כל הצדדים גם יחד, הוא לא עוד פרט שאחרי החמישי מגיע שישי, אלא יום השישי עניינו שהמהות הפנימית שלו הוא לצרף את כל הצדדים כולם.

ובעומק יותר, הרי חז"ל מונים את סדר ששת ימי בראשית, שבכלל הימים - ביום אחד נברא דבר מן השמים וביום אחד נברא דבר מן הארץ על מנת שלא לעשות פלוגתא במעשה בראשית, חוץ מיום הראשון ויום השישי שבהם נבראו גם מן השמים וגם מן הארץ, ביום הראשון נבראו עצם השמים והארץ שזה השורש, וביום השישי נברא האדם שמצד אחד "וייצר את האדם עפר מן האדמה" ומהצד השני נשמתו מן השמים וא"כ הוא נברא גם מהשמים וגם מהארץ, "דאחיד בשמיא ובארעא", הוא מצרף שמים וארץ.

## תפיסת הקומה שבאדם-

### גילוי המעלה ומטה שעל גבי תפיסת השטח של ד' צדדים

וביאור הדברים, לולי הצירוף של שמים וארץ, יש שטח, שטח מגדיר ד' צדדים, אבל כשמצרפים לכל ארץ שמים, ולכל שמים ארץ, יוצרים מעלה ומטה. כמובן, בתוך הארץ עצמה יכול להיות מעלה ומטה שזה מתגלה בבקעה והר [-על אף שחז"ל אומרים להדיא שבתחילת בריאתו של עולם לא היה מציאות של הרים ובקעות שהרים ובקעות זה תולדה של החטא שנעשו בגלל העדר כח ההשתוות], ועכ"פ שורש כח המעלה וכח המטה מושרש בשמים והארץ, שמים - מעלה והארץ - מטה.

וביום השישי שנברא האדם גם מהשמים וגם מהארץ, הוא מגלה שיש מציאות של מעלה ויש מציאות של מטה, הוא המחדש תפיסה של ששה צדדים, שלימות ההתגלות של המעלה ומטה היתה ביום השישי שבו נברא האדם, ובזה מתגלית תפיסת הקומה שבאדם "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", כמו שאומרים חז"ל "סולם, דא יעקב", יעקב עצמו, הוא גופא הסולם "ראשו מגיע השמימה" זה ישראל - לי ראש, ו"סולם מוצב ארצה" זה יעקב - יעקב. יעקב אבינו מושרש בכל שלימות הקומה כולה, מלמטה עד למעלה. ובריאת האדם היא המחדשת תפיסה של ששה צדדים. וזה נקרא צורה שלימה של אדם,

והדבר הזה מתגלה להדיא מיניה וביה אצל יעקב אבינו שהוא "דמות תם חקוקה בכסא", ועליו נאמר "שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם הראשון" כמו שאומרת הגמ' בבבא בתרא, שאצל יעקב אבינו מתגלה תפיסה של ששה בנים, כלומר - הי"ב בנים של יעקב אבינו, אין הכוונה שיש לו י"ב בנים כפשוטו אלא כמו שאומרים חז"ל, ויש הרבה מזה בדברי רבותינו י"ב אינו אלא ששה - או ב' פעמים שש, או שלששה צדדים יש י"ב קוים המחברים ביניהם, אבל בין כך ובין כך אצל יעקב אבינו יש ששה וששה, וזה מה שמתגלה בברכות וקללות שבהר גריזים והר עיבל, שהשבטים התחלקו שם לששה וששה. ובאופן נוסף זה מתגלה, שהנישואין הראשונים של יעקב אבינו היה עם לאה שהיא הראשית, ולה יש ששה בנים, ולכל השאר, לרחל, בלהה וזלפה, יש עוד ששה, זה א"כ, תפיסה של ששה וששה.

וא"כ ברור הדבר, שיעקב אבינו שהוא ה"סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", שאצלו מצטייר הקמות אדם באופן השלם, אצלו מצטייר התפיסה שזה לא רק שטח באופן של ד' צדדים, אלא מתחדש תפיסה שנקראת מטה ומתחדש תפיסה שנקראת מעלה, וזה כחו של יעקב אבינו שמחבר את שתיהם.

### "יעקב קראו בית" - גילוי הששה צדדים שבניהם"ן

בעומק זה ההגדרה שאברהם אבינו קראו לבית המקדש הר, יצחק קראו שדה ויעקב קראו בית. אברהם קראו הר שבו יש רק את מה שנמצא למעלה, יצחק קראו שדה, היינו, שהרי בהר אין שדה, ומקום השדה הוא למטה בבקעה, על דרך כלל. ויעקב שקראו בית היינו משום שבבית יש ששה צדדים, יש בו גם מעלה וגם מטה, זה העומק במה שיעקב קראו בית.



ולפי"ז, בדברי חז"ל הידועים שבית המקדש של מטה מכוון כנגד בית המקדש של מעלה, כלומר, כשם שיש בית המקדש למטה כך יש בית המקדש למעלה. ועומקם של דברים הוא, ברור לכל בר דעת שאין כוונת הדברים שיש בית המקדש למטה ויש עוד בית המקדש למעלה, זה שטחיות מוחלטת. אלא כוונת הדברים הוא שהבתי מקדש שנמצאים למעלה ולמטה הם חד ממש, כלומר זה בית המקדש שנמצא מלמעלה עד למטה, ומלמטה עד למעלה [בעומק זה שתי הגדרות שרשיות], אבל זה בית המקדש שקומתו היא מהקצה העליון עד הקצה התחתון, זה הקומה שנקראת קומת בית המקדש.

זהו "בית המקדש של מטה מכוון כנגד בית המקדש של מעלה", אין הכוונה שכיוונו שני דברים אחד מול השני כפשוטו, אלא "מכוונים" היינו, עצם היות הדבר אחד בשורשו ובהתפשטותו, ומכח זה הוא מכוון זה מול זה. וכאשר חוטאים חס ושלום, זה מתייחס ל"מכוונים", השורש מסתלק מהענף והענף נפרד מן השורש, וזה עומק נקודת החורבן. וא"כ עומק הגדר שנאמר ירושלים של מעלה וירושלים של מטה, ביהמ"ק של מעלה ובית המקדש של מטה - נאמר בזה שבית המקדש הוא לא שטח, בית המקדש יש לו ששה צדדים - יש לו עומק.

דברי חז"ל הידועים שבשעה שנשרף הבית עלו הכהנים על גג בית המקדש וזרקו את המפתחות למעלה והם התקבלו מן השמים, איפה ה"בית קיבול" של אותם מפתחות? הם התקבלו בבית המקדש של מעלה, שם היה מקום בית הקיבול שלהם, כלומר, כאשר עולים לגג, עולים לתפיסה של העליון שהיא תפיסת בית המקדש של מעלה, וזה עומק הדבר שמשם הם זרקו את המפתחות ללעילא.

וא"כ, ברור הדבר, שהעומק שמתגלה בבית המקדש במה שביהמ"ק על מטה מכוון כנגד ביהמ"ק של מעלה, הוא לגלות את שורש הדבר שנמצא בבית המקדש, ומשם הוא הגילוי לכל הבריאה כולה, שכל מה שנמצא למטה הוא לא בתפיסה של שטח אלא הוא בתפיסה של קומה, השורש של זה מתגלה בבית המקדש, במקום ה"שיתין", במקום אבן השתיה, "אדם נברא ממקום כפרתו" מעפר האדמה של מקום המזבח כמו שאומרים חז"ל, כלומר, שורש מציאות בית המקדש מברר את התפיסה של "זה שער השמים" - "שתפילות עולות דרך שם" כדברי חז"ל, כלומר, שהמטה והמעלה מכוונים יחד ובזה מתברר הגילוי שהקומה התחתונה מצורפת לעליונה והכל זה תפיסה של קומה.

## חורבן ביהמ"ק - נפילה של תפיסת הקומה

וכשנעשה חורבן, נעשה ביטול לזה כמו שהוזכר, זהו "נפלה בתולת ישראל לא תוסיף קום", כלומר, ה"נפלה" הוא היפך ה"קום" ב"נפלה" מתברר שהתפיסה של קומה נופלת. כשזה מתגלה מצד התיקון נאמר "ואולך אתכם קוממיות" שתי קומות, כלומר, קומה של בית המקדש של מטה וקומה של בית המקדש של מעלה וזהו ה"קוממיות" בצירוף שניהם גם יחד. אבל כשמתגלה הנפילה, נפרד המציאות של מטה מציאות המעלה, ובהפרדתם זה מזה היא עומק נקודת החורבן. ואז הנפילה היא מתפיסת מעלה ומטה לתפיסה של מטה בלחוד, לתפיסה של שטח, זהו מה שנאמר בקרא "ציון שדה תחרש", כלומר, היא נופלת

מבית, שכבר אין צירוף של מעלה ומטה, והיא איננה נמצאת למעלה בתפיסת הר', אלא היא נופלת למדריגה של שדה, השדה הוא שטח, אין בו מציאות של קומה. אמנם בחרישה יש שלוש טפחים של המחרישה, אבל זה לא שיעור של קומה, זה עדיין בשיעור ה"לבד" של הדבר שמצטרף לדבר, אין בה קומה כמציאות גמורה, וודאי לא קומה של עשרה טפחים שזה השיעור של מדורי אדם, כמו שנאמר בדין סוכה שפסולה בפחות מעשרה טפחים ועוד ועוד.

וא"כ, שלימות הקומה היא תפיסה של "או", תפיסה של קומה, וכמו שהזכרנו ש"או" זה בתפיסה שיש שתי אפשרויות ו"או" הוא לשון של בחירה, ובית המקדש שנקרא "בית הבחירה", כפשוטו הוא נקרא "בית הבחירה" ככל בחירה שהיא באופן של שני צדדים, "נתתי לפניך את החיים ואת המוות את הטוב ואת הרע", אבל בעומק יותר, ב"בית הבחירה" מתגלה ה"או" באופן השלם שזה הגילוי של או מצד הקדושה וזהו "כי בחר זה" בציון אוה למושב לו", "אוה" היינו שזה מקום תאותו של הקב"ה שנתאוה לאותו מקום. וכשזה נופל, ח"ו, בחורבן הבית זה נופל מאו לצעקת אוי, כלומר האו עצמו נפל, האחד שנתפשט ממציאות של א' - אחד למציאות של ו' - ששה נעלם כשהששה נתפרדו זה מזה ונפלה מדרגת הששה.

הרי עומק נקודת הגלות עניינה הוא גלות לד' צדדים שזה ד' כנפות הארץ, שורש הגלות היא בד' גלויות, בבל, מדי ופרס, יון ואדום, [בפרטות יותר יש לזה הגדרות יותר חדות בדברי הגר"א, אבל בכללות ממש אלו הם ארבעת הגלויות] אבל ההתפשטות של הגלות כמו שמאריך המהר"ל פעמים רבות מאד שעניינו של ד' זהו ד' כנפות הארץ וזה בחינת הפיזור הגמור שישנו לארבע כנפות הארץ.

אבל בעומק יותר לעניינה דידן השתא, עצם כך שנמצאים בד' ולא בששה, בזה גופא כבר יש שורש לתפיסה שנמצאים בד' גלויות, לאחר מכן כמובן יש את הפיזור בפועל שנתפזרו לארבע כנפות הארץ, אבל היציאה מתפיסת בית שהוא ששה צדדים, מה"אין זה כי אם בית אלקים" לתפיסת "ציון שדה תחרש", שזה היציאה ממדריגה של ו' למדריגה של ד', היציאה הזו זה גופא נקודת הנפרדות של נקודת החיבור. כשהשטח שהוא ד' מצטרף לקומה של ו' זה ד' ו' שהופך להיות דו, שנים שמצטרפים אהדדי, אבל כאשר השטח נפרד מהקומה, השדה נפרדת מהבית והיא עומדת כשדה לעצמה, וזה מתגלה באבנים עצמם שברגע שמחריבים את הבית הם הופכים להיות ג"כ בבחינת שטח במה שכל אבן ואבן עומדת לעצמה שאין לה שיעור קומה של עשרה טפחים שתיקרא "רשות היחיד" כגדר רשות היחיד שהוא גבוה עשרה ורחב ד'. כשהאבנים אינם בונים רשות בפני עצמה אלא הם עומדים כל אחת בפני עצמה שנופלים למדריגת השדה, זה עומק נקודת החורבן שמתגלה במקום בית המקדש.

## הגילוי של 'יום השישי' שבמתן תורה - גילוי ה'ששה' השרשי

ובעומק יותר, ברור הדבר - שורש יצירת האדם כמו שהוזכר הוא "יום השישי" שזה אדם שמחבר ומצרף את כל הששה צדדים של ששת ימי בראשית. והרי "יום השישי" כמו

שאומר רש"י מיסוד דברי חז"ל, שכל הבריאה תלויה ועומדת עד יום השישי של מתן תורה שהוא ו' בסיון, יום השישי של שבועות הוא בא לברר את ה"אתם קרויים אדם ואין אומות העולם קרויים אדם" אלא "האדם", הוא בא לברר "אדם" שזה תפיסת הששה, ולכן כמו שהבריאה היתה בשישה ימים, כך גם במדריגת מתן תורה מתגלה ה"שישה" השרשי. במצרים היה גילוי של ה"ששה" בתוך הגלות שזהו ה"פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד" שיולדים ששה בכרס אחד וכשיצאו ממצרים הם היו שישים רבוא, ובעמדם במתן תורה מתגלה ה"איסתכל באורייתא וברא עלמא" - הקב"ה "איסתכל באורייתא" בשישים רבוא אותיות התורה- "וברא עלמא", הוא ברא ששה ימים. הוא ברא את ישראל שהם תפיסת ה"שית", "מתן שנקרא "יום השישי", יום ו' בסיון מברר ומגלה את שורש תפיסת הששה שזה שורש קומתן של ישראל, זוהי המדריגה שחוזרת ונתקנת.

## נפילת מדוגת הששה שמתגלה בחטא העגל

וכידוע מאד, כאשר נופלים בחטא העגל, "וירא העם כי בושש משה לבוא", ודורשים חז"ל "בושש" בא - שש, כאשר באה השעה השישית ומשה רבינו לא הגיע, אז חל מציאות החטא כלומר, כשבא שש ומשה רבינו לא הגיע, הרי ש"המעלה" וה"מטה" נפרדו מהדדי זה נופל ממדריגת הקומה והופך להיות מציאות של שטח, זה עומק דברי חז"ל שהובא ברש"י, "הראה להם שטן דמות מיטתו של משה" כביכול ברקיע, וכמובן, על פי פשוטו הדברים צריכים תלמוד, הרי אין מת בשמים, יש מת בארץ, "מעולם לא עלה משה למעלה מעשרה טפחים", כמו שאומרת הגמ' בריש סוכה, וא"כ, מהו "דמות מיטתו של משה בשמים"? אבל כוונת הדברים הוא, שהוא הראה להם שמה שנראה שתפיסה של ארץ ותפיסה של שמים כמו שנתבאר זה תפיסה של קומה שלימה, שהארץ היא "המטה" והשמים הוא "המעלה" של אותה קומה.

-הוא מראה להם את מדריגת משה רבינו באופן של "דמות מיטתו", כאשר האדם עומד יש לו גילוי של קומה, כאשר האדם שוכב, יש לו תפיסה של שטח, זה ההבדל בין חי למת. חי, נמצא בתוך בית, כלומר הוא בתפיסה של קומה. אבל מת שוכב בקברו, כלומר הוא נמצא בתפיסה של שטח, זה גופא עומק הנפילה שיש במיתה,

## ביטול הקומה של אדם הראשון לאחר החטא

-הרי נחש נתקצצו רגליו שזה היה עונשו בחטא אדם הראשון, ואדם גופא "ביום אכלך ממנו מות תמות", וברור הדבר שזה לא שתי דברים נבדלים אלא שנעשה הורדה של תפיסת הקומה, אצל נחש הוא הפך להיות כולו שטח, "רומש על הארץ" שכשהוא מאבד את רגליו הוא מאבד את ה"מעלה", שהרי מעיקרא כמו שאומרים חז"ל הוא היה הולך בקומה זקופה, ובחטאו נתקצצו רגליו והוא הופך להיות שטח, בלא מציאות של קומה, ולפי"ז ברור שגם אדם הראשון שנאמר בו "ביום אכלך ממנו מות תמות", "עפר אתה ואל עפר תשוב", עומק ההגדרה: מעיקרא הוא היה עפר בגופו והוא היה נשמה מן השמים כדברי חז"ל שהוזכר לעיל, אז מצטרפת אצלו כל הקומה כולה, מעלה ומטה, אבל כאשר נאמר בו "עפר אתה

ואל עפר תשוב" הוא מאבד את היחס של נשמה, לכן "ביום אכלך ממנו מות תמות", כי ה"ויפח באפיו נשמת חיים" - שמן השמים נסתלק ונשאר עפר מן האדמה, זהו "עפר אתה ואל עפר תשוב", ועומק ההגדרה הוא, שהוא מאבד את תפיסת הקומה. והרי ע"ז אומרת הגמרא בחגיגה כידוע, שמעיקרא קומתו של אדם הראשון היתה מהארץ עד לשמים, וכשחטא - "ותשת עלי כפכה" עמד ומיעטו על ק' אמה, כלומר, הוא מיעט את תפיסת הקומה שלו, מה שקודם לכן זה היה ק' של קומה שהיא מן הארץ לשמים, בזה נתקיים בו "ותשת עלי כפכה" שהוא איבד את תפיסת קומתו והוא הופך להיות במדריגה של כיפוף, זהו "ותשת עלי כפכה" קרוב לאותיות כיפוף, שנתכופפה קומתו. ובעומק, מה שנתכופפה קומתו כפי שנתבאר, הוא מאבד את מדריגת הקומה שהיא מדריגת שמים וארץ, מדריגת הששה צדדים, ויורד למדריגת שטח, "עפר אתה ואל עפר תשוב", "ביום אכלך ממנו מות תמות".

ולפי"ז, ברור הדבר - כשהראה להם שטן דמות מיטתו של משה, כלומר, מה שקודם לכן היה נראה קומה שלימה של משה רבינו שהוא בבחינת "איש האלקים", "מחציו ולמטה איש, מחציו ולמעלה אלקים", שזה מתגלה במתן תורה - "ומשה עלה אל האלקים". כלומר, אצלו מתגלה הבירור הגמור של מעלה ומטה, עולה ויורד כביכול, מעלה ומטה, מתבררת הקומה השלימה אצל משה רבינו, ובשעה שישית מראה להם השטן דמות מיטתו של משה, כלומר, שמשה הפך מתפיסה של קומה, לתפיסה של שוכב, תפיסה של שטח, זהו "יורא העם כי בושש משה", "בא שש", הוא מראה להם נפילה של השש, ששש הוא התפיסה של קומה, זה עומק הנפילה והחורבן שבדבר, שאמרו "כי זה משה האיש לא ידענו מה היה לו", והם באים לעשות להם אלהים אחרים אשר ילכו לפנינו, חס ושלום. וא"כ, החטא העגל הפיל את תפיסת הקומה, והוא מעמיד את הדבר בתפיסה של שטח שאין לו מציאות של קומה כלל. התפיסה הזו, היא גופא מעמידה את עומק נקודת חורבן הבית, "נשתברו הלוחות" זהו שורש החורבן שבי"ז בתמוז שזה מתפשט ל"בין המיצרים" ובסיפא של "בין המצרים" בתשעה באב, בו נחרב בית ראשון ונחרב בית שני. כלומר, השורש הוא שבירת הלוחות וההתפשטות הוא חורבן הבית, שזה ההתגלות בפועל של נפילת קומתם, "נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל", קומתן של ישראל נופלת, והופכת להיות כולה מציאות של שטח.

## קומה של "מעמקים" - הביהמ"ק הפרטי שבנפשו של האדם

לפי"ז, עכשיו נבין עמוק, עומק הגאולה, הציפיה לגאולה היא "מעמקים קראתיך ה'", "מעמקים", דייקא, מה העומק של "מעמקים קראתיך ה'?" כשמאבדים את הקומה של מה שנמצא מהשטח ולמעלה, אז מגלים קומה עמוקה יותר שהיא קומה של "מעמקים". כמו שיש קומה ל"למעלה", אפשר ליצור קומה חדשה של ה"למטה".

השורש של זה כמובן במה שדוד כרה שיתין לבית המקדש, היסוד, לעולם הוא יצירה מהשטח להופכו לעומק, אבל זה לא "עומק רום" אלא זה "עומק תחת", זה דבר שנמצא למטה, זה הנעלמות של מה שמתחת לבית המקדש. החלק של הבית המקדש העליון נחרב, הקומה הזו נחרבה ואיננה, אבל מה שנשאר זה "לתתא" הקומה התחתונה, בבית שני שניטל



ארון, אבן היתה שם ושתייה שמה ועליה היה מזה כהן גדול ביום הכיפורים את ההזאות, כמו שאומרת המשנה ביומא.

על היסוד הזה נאמר "זכור ה' לבני אדום האומרים ערו עד היסוד בה", בני אדום אומרים כן, כי הם רוצים לבטל גם את הקומה של ה"מעמקים", מה שנמצא למטה מהמציאות של שטח, "כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בבניינה", כלומר, מי שמתאבל על ירושלים, הוא בונה לעצמו מעמקים, הוא בונה לעצמו קומה, אבל לא קומה שבנויה ללמעלה, "עומק רום" שזה הבית בבניינו, אלא הוא בונה לעצמו מציאות של עומק, "עומק תחת", הוא בונה לעצמו מחדש תפיסה של ששה צדדים, זה נקרא, "אבל יחיד עשי לך, התפלשי בעפר", ה"התפלשי בעפר", זה ליצור עומק, בדקות, בכל קבר, מצד השורש יש מציאות של שטח, אבל מצד הקומה עצמה, בשיעור מסויים יוצרים מציאות של קומה, אצל מי שהוא צדיק רגילים לבנות על קברו בית, כי "צדיקים במיתתן קרויין חיים", יש לו עדיין תפיסה של בית מעין כך שהוא חי, אבל אצל כל אדם, בשיעור מסויים יש את ה"מעמקים קראתיך ה'".

## חיים ב'מעמקים' - חיים של בנין הבית

מי שזוכה לגילוי של המעמקים האלה בנפשו, "עמוק עמוק מי ימצאנו", זה הדעת הפנימית שחודרת למעמקים, "גדול מי שיש בו דעה שכאילו נבנה בית המקדש בימיו", "מאד מאד עמקו מחשבותיך, איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת", מי שזוכה לאותה דעת שעליה נאמר "כאילו נבנה בית המקדש בימיו" היינו משום שהוא מגלה עומק פנימי בתוך עצמו, הוא מגלה תפיסה של מעמקים, זה סוד "כאילו נבנה בימיו".

ולכן, בית המקדש הכללי ייבנה במהרה בימינו, והבית המקדש הפרטי שהוא ההכנה לבית המקדש הכללי, הוא בנין העומק הפנימי בנפשו של האדם.

ככל שהאדם זוכה לבנין של מעמקים בנפשו, כך הוא זוכה לתפיסה של קומה, להבין ברור, מי שלומד, רואה מביט מה שקיים, יש לו תפיסה של שטחיות, הוא רואה שטח, אבל מי שבכל דבר רואה עומק, זה נקרא "כאילו נבנה בית המקדש בימיו", הוא רואה תפיסה של עומק לכל דבר. "וילן שם בלילה ההוא", "מלמד שלן בעומקה של הלכה", כמו שדורשת הגמ' על יהושע. כל עבודתינו היא לחיות ב"מעמקים", חיים במעמקים הם חיים של קומה.

זה ההבדל הנורא, מי שאין לו "מעמקים" הוא חי בחורבן הבית, מי שיש לו "מעמקים" הוא חי בבנין הבית, ככל שהאדם זוכה למעמקים הללו, בכל דבר בבריאה "כולם בחכמה עשית", בכל דבר הוא רואה את ה"מאד מאד עמקו מחשבותיך", יש לו תפיסה של קומה בכל דבר ודבר, והוא הוא "כאילו נבנה בית המקדש בימיו".

יזכה אותנו הבורא יתברך שמו, שמתוך גילוי המעמקים הפרטיים, יתגלה האור של הבנין השלם של קומה שלימה, ירושלים של מטה מכוונת כנגד ירושלים של מעלה, בית המקדש של מטה כנגד של מעלה, קומה שלימה מריש דרגין עד אחרית דרגין, שכינה בתחתונים.

[שאלה: הרב ביאר שהדרך לבנות את הבית המקדש זה ע"י ההעמקה של ה"למטה", לכאורה העמקה זה בכל הקומה כולה] תשובה: בכל מדריגה ומדריגה אפשר לגלות קומה

פרטית לעצמה, [המשך: השאלה האם יש נקודה שורשית שבה צריך לעשות את ההעמקה חוץ מהנקודה הפרטית שהיא עיקר הנקודה של כל אדם, ומה המשקל שצריך לתת לשתי הנקודות האלו, אחד ביחס לשני] תשובה: בפרטות בכל אדם זה במדרגה שבה הוא נמצא, בהגדרה הכוללת זה מה שנקרא "מאד מאד עמקו מחשבותיך" שזה בחינת דעת, יש חכמה, בינה, דעת, והדעת היא יוצרת מציאות של עומק לכל דבר, בכח הדעת נוצר מציאות של עומק לכל דבר, כהגדרה כוללת, "כל מי שיש בו דעה כאילו נבנה בית המקדש בימיו", ב"דעה" נמצא מקום ההעמקה של כל דבר.

[שאלה: האם "לדקות" יש שייכות לענין של "העמקה"] תשובה: "דקות" בכללות יש בה שתי חלקים, יש מה שאדם תופס דק, הוא תופס את הדבר בשורש העליון, כי ככל שדבר יותר דק הוא נמצא בשורש עליון יותר. ויש דקות שנמצאת למטה, לחלק דברים לחלוקה דקה, זה שתי סוגי דקויות, דקויות בעליון, ודקויות בתחתון.

[שאלה: הרב הסביר שהירידה מהשש, זה שהוחלק השתים והגעה לארבע, והעבודה היא להחזיר את ה"עומק תחת" ולחזור לשש, אבל איך נגיע לתיקון של האחד בחזרה] תשובה: לא דיברנו על הענין הזה בכלל, כל מציאות של דבר שתופסין אותו ב"עלמא דפירודא" היינו שכל דבר עומד כמציאות נפרדת בבריאה, אבל כל דבר כשתופסים אותו בסוד שהוא דבר - והיפוכו, אם הוא דבר והיפוכו, כלומר, ששורשו אחד, שולחן וכסא הם לא דבר והיפוכו, כל דבר כשאנחנו תופסים אותו מצד התפיסה החיצונית, אנחנו מגלים בו נפרד, אלא שאנחנו רואים כח חיצוני המתנגד אליו, וכשאנחנו תופסים אותו בעומק, אז כל התנגדות אנחנו תופסים אותו ביחס לדבר, כדבר והיפוכו, ואם תפסנו אותו כדבר והיפוכו, אז נגענו בו בשורש נקודת האחד שבו, עצם העמדת כל כח כדבר והיפוכו, התפיסה הזאת בנפש, היא מביאה את האדם למציאות של אחד, וודאי שיש אפשרויות להגיע מעוד אופנים, רק נקטנו יחס שורשי אחד, שדבר והיפוכו מכריח את האדם להגיע לאחד, מה שבתפיסה החיצונית זה התנגדות, בתפיסה הפנימית זה דבר והיפוכו, וההיפוך שבו מעמידו כאחד בשורשו.

[המשך שאלה: אבל איך אותו אדם שעדיין חי בתפיסה של שטח - כארבע, איך הוא יגיע למציאות האחד?] תשובה: זה דילוג, אם הוא בארבע עצמו, אז הוא נמצא עדיין בשטח והוא מדלג לחזור לנקודת האחד שבדבר.

[המשך: ואיך זה קיים?] תשובה: - זה עדיין לא מוכרח שזה קיים, אני לא אומר שלא, אבל ראשית כל, אין הכרח שזה קיים, בעומק, ישנה הגדרה שכל שטח יש לו נקודת אמצע, ומצד נקודת האמצע שבדבר אז יש נקודה שמשם מתפשט ונעשה הדבר, אם ניקח את הדוגמא השרשית, זה נקרא ארבעה אמהות שישנם, וכנגד הארבעה אמהות הכלליים - יש ארבע בפרטות אצל יעקב אבינו לאה, רחל בלהה וזלפה, שזה הופך להיות ארבעה פרטיים מעין הארבע הכוללים, ואז יעקב אבינו שהוא באמצע הוא מחברם, הדוגמא שזה מתגלה בפועל, בצורת מיטתו של יעקב אבינו, הוא היה באמצע וי"ב השבטים הלכו, שלוש מכל צד, כמו שהיה לאחר מכן במשכן, ש"שכינה ביניהם" וכל אחד עומד במקומו מהארבעה צדדים. זה דוגמא שיש ארבע צדדים ונקודת אמצע המצרפם, ביחס הזה.

[המשך: אני שאלתי מחמת ההכרח שהרי לעתיד לבוא "וקבץ נדחינו מארבע כנפות הארץ", שהארבע כן מתקבצים לאחד, משם נבעה השאלה] תשובה: אני שומע, אבל אין הכרח שהקיבוץ של הארבע יהיה מכח הארבע, יכול להיות שהקיבוץ של הארבע יהיה מכח בנין בית שייצור מציאות של ששה, השאלה מה יקדם למה בכל סדר הדברים. וכידוע בדברי רבותינו שהדברים סתומים ונעלמים מה יקדם למה, כפשוטו קיבוץ גלויות יקדם לבית, וא"כ בוודאי שאתם צודקים וא"כ חייב להיות שבתוך הארבע עצמו יש קיבוץ. אתם צודקים. תגובה לשאלה, ההגדרה היא שכשאדם תופס שטח הוא לא חש את הדבר במוחש, כשהוא מנסה לתפוס את הדבר במוחש הוא נמצא בכל היקיפו, ומציאותו בכל היקיפו זה תפיסה של ששה צדדים, כמו שציור הוא פחות חושי כשהוא רק באופן של שטח מאופן שאתה מעמיד את הדבר על כל ששה צדדיו - זה נקרא תפיסת דעת, חיבור חושי גמור לדבר. [המשך השאלה: אבל זה עדיין לא שלימות התיקון, ולכאורה השלימות היא רק כשמבטלים את הדעת]

תשובה: יש תיקון בדעת, ויש תיקון למעלה מהדעת.

[המשך השאלה: אם זה ישאר בדעת, כמה שהוא יעמיק הוא ישאר רק במה שיש] תשובה: יש בנין של קומת תכלית הנבראים שזה "שית אלפי שנין הוי עלמא" שזה להשלים "ימות משיח" ובנין הבית, שזה תפיסה בתוך הששה, ויש תפיסה של "ואחד חרוב" להחזיר את זה לאחד, שזה נקרא "תכלית הידיעה שנדע שלא נדע", אבל ראשית כל יש את התפיסה של ששה, שבזה יושלם כל ימות עולם.



לבירורים בנושאי "בלבבי משכן אבנה"

ניתן לפנות למערכת באופנים הבאים:

טלפון 052-763-8588

פקס 03-548-05294

ת.ד. 16452

ירושלים 9116302

[info@bilvavi.net](mailto:info@bilvavi.net)



שיעורי מורינו הרב שליט"א

מופיעים ב"קול הלשון"

ישראל 073.295.1245

USA 718.521.5231